

Més bons llibres, més ben triats

Com cada any, el Sant Jordi ens porta un llibre i una rosa, les editorials fan la seua per oferir-nos el millor del mercat, i els lectors sembla que responen quasi mitològicament a la cita. Tot plegat fa d'aquest dia la major festa del llibre.

David Castillo/X. R. Trigo

Si la incertesa i aquesta anomenada crisi amb què s'ha acostumat a viure el món editorial català han estat les constants de les diferents convocatòries de la Diada de Sant Jordi, la de 1989 no escapa a aquesta mena de derrotisme *post mortem* que, paradoxalment, es tradueix any rere any en un increment del nombre de vendes i de publicacions. Un repàs a les novetats d'enguany, que, d'alguna manera, arrossegueu les principals aparicions dels darrers mesos, ens permetrà valorar el grau de qualitat que es presenta tant en la narrativa nacional com en la internacional, tant en gèneres cada any més marginals com en la poesia o l'assaig.

La narrativa, un ventall de possibilitats

Sens dubte, la narrativa protagonitza el gruix de la producció del mercat actual. La quantitat de títols presentats entre narrativa nacional i les traduccions, s'estén fins i tot als subgèneres, que han viscut una revitalització i han demostrat unes expectatives inusuals dins d'uns productes que gairebé sempre funcionen més per les intuïcions que per l'estudi o la planificació.

De les col·leccions clàssiques d'editorials com 62, Proa, Laia, o 3i4, a les més joves com La Campana, Quaderns Crema, Pòrtic, La Magrana, Columna, Brodera, Empúries, Gregal o Àrea, que lluiten per subsistir dins d'un mercat difícil i dominat per unes expectatives que mai acaben de concretar-se, caldria estudiar la importància de les novetats d'aquest any per a comprendre l'esforç que editors, autors, traductors i altres professionals estan realitzant per oferir una major qualitat dins de les escasses possibilitats.

Si la Setena Setmana del Llibre Català va posar en circulació més de 16.000 títols i va tancar-se amb un greu descens de vendes provocat per una sèrie de factors aliens, com la pitjor ubicació de la mostra, la jornada de Sant Jordi, també amb conjuntures desfavorables a priori, com la vaga d'arts gràfiques o la declarada falta de suport institucional es pre-

DOMÈNEC UMBERT

senta sortosament dominada per excel·lents títols que no deixaran indiferent a ningú.

Potser les grans novetats de la narrativa nacional es podran centrar en les reparacions d'autors com Quim Monzó, Josep Albanell o Joan Perucho, sense oblidar l'aparició de nous narradors, com Miquel de Palol, Ramon Solsona o J. M. Sala-Valldaura, només per citar alguns dels destacats.

Efectivament, *La magnitud de la tragèdia*, la nova novel·la de Quim Monzó, s'ha trobat amb un públic que sembla esperar a aquest narrador que ha connectat plenament amb uns lectors nous i sense complexos. Una història gens convencional d'un trompetista que viu una trempera obsessiva i exterminadora reflecteix una situació al·legòrica, desenvolupada per l'acurada tècnica i l'interessant estil del narrador. Quaderns Crema, que ha publicat l'obra de Monzó, presenta així mateix per Sant Jordi *Bondage*, la segona novel·la de Carles Casajuana i *Figures de calidoscopi*, una interessantíssima novel·la de Ramon Solsona, fins ara conegut per les seves col·laboracions al suplement satíric del rotatiu *Avui*.

Una altra de les reparacions, com hem dit, més destacades ha estat la publicació del recull de narracions *Els ulls de la nit* de Josep Albanell a La Magrana. Albanell, que havia mantingut el silenci des de *Ventada de morts* (1978), ens retorna el seu món narratiu ple de situacions tan versemblants com poètiques, tan accessibles com morals. Parlant de reparacions no es pot oblidar el volum de narracions *Triptics* de Maria-Antònia Oliver a Edicions 62, *La nit vermella* d'Isidre Grau a Edicions Proa. Albanell, Oliver i Grau constaten el grau de perfecció i el treball acurat on han arribat a consolidar-se alguns dels narradors més importants de la promoció dels setanta.

També s'hauria de subratllar en aquest breu índex de novetats *Els emperadors d'Abissínia*, la nova novel·la de Joan Perucho publicada per Edicions 62 conjuntament amb *Els laberints de Bizanci*, amb el quart volum de les seves obres completes, que conté *El llibre de cavalleries* i *Les històries naturals* i amb l'assaig *Joan Perucho i la literatura fantàstica*, una interessant interpretació del context en què s'ha desenvolupat la seva obra, realitzat per Julià Guillamon. Dins de les publicacions destacades del catàleg d'Edicions 62 s'hauria d'assenyalar l'aparició del quart volum de les obres completes de Salvador Espriu, que aplega íntegrament la seva prosa narrativa entre 1936 i 1984.

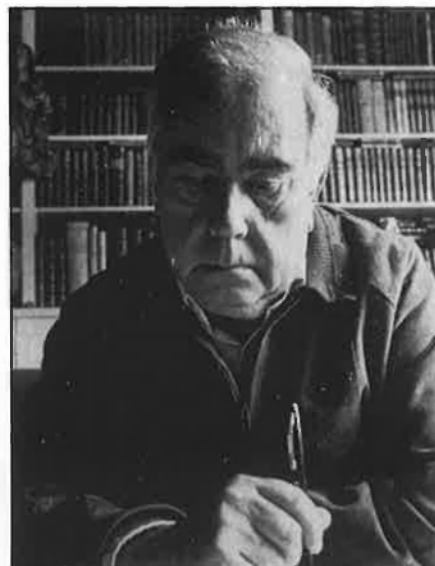
Una altra de les coincidències que ens

reserva aquest Sant Jordi és la irrupció en la narrativa d'alguns dels nostres poetes més importants. Si Pere Fons, Valerià Pujol, Ricard Creus o Jordi Coca podrien ser els precedents, la publicació de llibres de narrativa de Miquel de Palol, Àlex Susanna i Josep Maria Sala-Valldaura no fa altra cosa que confirmar una maduració a què ja ens havien acostumat les seves obres poètiques. *El jardí dels set crepuscles*, de Miquel de Palol, ha recuperat un tipus de narració recurrent a l'estil d'*El Decameró* o de *Les mil i una nits* que relaciona i entrelliga tot un seguit d'històries paral·leles de les boques dels personatges fins arribar a crear una teranyina enmig d'un edifici narratiu de prop del miler de pàgines. La novel·la, publicada per Edicions Proa dins de la seva col·lecció «A tot vent» es presentarà en tres volums.

La narració de viatges i el món de les sensacions dominen els llibres de narrativa publicats per Susanna, Sala-Valldaura i així mateix pels coneguts escriptors i periodistes Vicenç Villatoro i Xavier Febrés. Sala-Valldaura construeix a través d'*A la vora del pou* (Ed. 62), una doble realitat representada per dues històries de dos mons en lluita. Del món oriental que ja havia treballat a la seva poesia, Sala-Valldaura dona una lliçó tant en l'estructuració del text com en la qualitat discursiva de la seva prosa. Si el viatge resulta el punt iniciàtic de Sala-Valldaura, *Quadern venecià* d'Àlex Susanna, publicat per Edicions Destino, o *A l'inrevés*, de Vicenç Villatoro per Pòrtic reproduïen així mateix el viatge com a recreació i també com a retrobament. L'humanisme que destil·len aquestes narracions incrementa l'interès per uns autors preocupats per donar una visió del món d'acord amb les sensacions i l'intimisme.

Si els viatges a ciutats italianes han ofert diverses possibilitats narratives a Villatoro i Susanna, des d'*Ofici d'amant a Florència* (Plaza & Janés) Xavier Febrés amplia la seva producció de llibres de viatges recreant tant el paisatge com la història i l'art de les ciutats revisitades. Més casolà que els anteriors, Josep Maria Espinàs també recupera literàriament un viatge a peu anomenat *A peu per la Terra Alta*, on ens mostra les seves vivències i reflexions quotidianes sempre tan accessibles per al lector per la seva claredat i netedat expressives. Vidal Vidal també ens situa en la literatura de viatges amb *La Porta del cel* (Virgili Pagès).

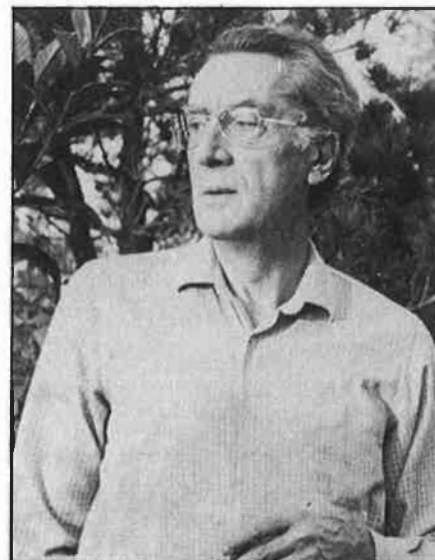
Entre les novetats destacades no es poden oblidar els volums *No em dic Raquel* (Laia) de Josefa Contijoch, *El balcó* (Club Butxaca), de Jordi Sarsanedas. *El traç d'un any* (Destino), d'Eduard Puig,

La revelació necessària de l'obra de Joan Perucho compta amb l'ajuda d'un bon nombre de títols per a aquest Sant Jordi.

Josep Palàcios publica un llibre quasi màgic, 'Alfabet'.

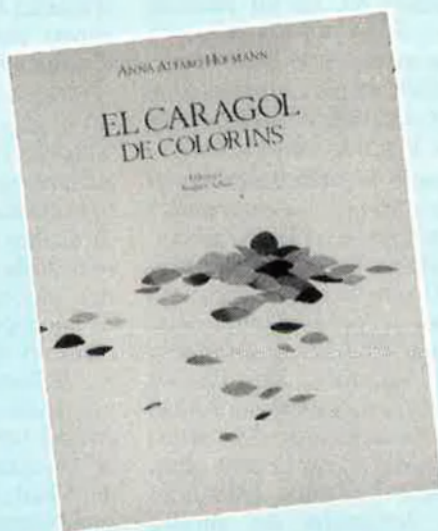
Joan Ferraté ens presenta les seves 'Provocacions'.

NOVETATS EDITORIALS

GENERALITAT
VALENCIANA

CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

Els excel·lents títols que es publiquen enguany difícilment deixaran indiferent el públic lector.

Set lletanies de mort (laia) d'Antoni Morrell, la prosa màgica d'*Alfabet* (Empúries) de Josep Palàcios, la literatura satírica d'*Un submarí a les estovalles* (La Campana) de Joan Barril, *La lluna amb els dents* (Ed. Virgili i Pagès) de Josep Vallverdú o els darrers llibres de Pep Coll *La mula vella* (Empúries) i d'Antoni Delmases, *Els llums irrealis* (Laia). Abans d'introduir-nos dins dels llibres dels autors més joves, cal destacar la reedició de *L'amo*, de Guillem Viladot, a l'Editorial Laia. *L'amo*, entreteixida com a novel·la de recuperació psicoanalítica, reproduïx les situacions jeràrquiques familiars d'una família rural amb la complicada xarxa de relacions personals amb la sensualitat, perfeccionisme i aprofundiment que sempre ha caracteritzat l'obra de l'escriptor d'Agramunt.

La profecia, una selecció de contes realitzada per Carles Geli i Jaume Subirana, que es van publicar a *Diari de Barcelona*, és ara aplegada en un volum per l'Editorial Àrea Contemporània. Dos d'aquests autors, Lluís Anton Baulenas i Anna Llauredó també publiquen volums de narració. *Neguit* de Baulenas, darrer premi La Piga, que convoca Editorial Pòrtic, i el recull de contes *Plaers* (Columna) d'Anna Llauredó mostren algunes de les preocupacions del món actual dins d'unes històries que atorguen

protagonisme a les relacions humanes, sempre amb claus d'humor i dosis d'erotisme.

Dos dels premis més importants i amb millor dotació de l'actualitat complementen l'oferta de la narrativa d'aquest dia del llibre. *Retrat de Carme en penombra* (Ed. 62), darrer premi Sant Jordi, d'Agustí Alcoberro, i *Les nits perfumades* (Ed. 62), premi Sant Joan, de Manuel Joan i Arinyó, recuperen tots dos la vida i les vivències dels personatges centrals del llibre. Atacat per la crítica i amb el suport del públic, Alcoberro ha traçat un recorregut per la història recent de la seva protagonista, una mestra que ha hagut de patir alguns dels esdeveniments que han marcat la nostra història recent.

També testimonial, però com ell diu, amb nombroses mentides, Manuel Joan i Arinyó ha recreat com en una mena de memòries alguns records d'infantesa i adolescència. Com a darrers narradors joves hauríem d'anomenar els títols publicats per El Llamp dins de la seva col·lecció «Originals». Obres de Montserrat Cornet, Isabel Bes, Quim Daví i Carles Singla s'afegeixen a una llista que aquesta editorial ha publicat cercant i promovent autors joves i poc coneguts. *He perdut el meu piano*, de Carles Singla, demostra la qualitat dels originals.

Com a darrer apartat dins d'aquesta breu mostra de novetats, caldria afegir tres novel·les policiaques atípiques publicades per La Magrana dins de la col·lecció «La Negra». *Marro* de Jordi Teixidor, *Putxa misèria* de R. Arnal i T. Latorre i *Canya o Mitjana* de Solé Serrat poden fer constar el perfeccionisme formal i la creació d'argot de Teixidor en les tècniques d'escriure a dues mans dels altres dos llibres, tot sempre en clau de misteri i amb escenaris triats pels carers de les nostres ciutats.

Per la seua part, l'editorial 3 i 4 de València publica l'última novel·la de Quim Soler, *El quarto de les figues*, i enceta una nova sèrie anomenada Les Talúries, dedicada a escriptors de ponent, on apareixen *Totes les dones es diuen Maria*, de Pep Coll i *Ciudadà 0000000001*, de Guillem Viladot.

Traduccions dels millors narradors Internacionals

Entre la nombrosa oferta que presenten les editorials per Sant Jordi, podem trobar alguns dels autors internacionals més actuals o clàssics de la literatura contemporània, una sèrie d'autors que aquesta guia informativa de Sant Jordi no podrà desenvolupar per raons d'espai, però que resulten del tot coneguts pel públic lector. Potser la gran novetat resul-

ta la novel·la *La foguera de les vanitats*, de Tom Wolfe, editada en la col·lecció «El brot» d'Editorial Pòrtic, una editorial que ja ha publicat altres importantíssims autors com Kennedy Toole, Albert Cohen, Bukowski, Jane Bowles, Hemingway, Carter, Quenneau o Venegut.

Àrea també llança al mercat una nova col·lecció d'èxit segur: la biblioteca P. D. James que s'inicia amb *A gust amb la mort*, potser la novel·la de més popularitat de la narradora britànica. *Miramar* de Naguib Mahfuz —darrer premi Nobel— és la gran novetat que presenta la col·lecció «El Mirall i el Temps» d'Editorial Laia, mentre que *El capità i l'enemic* de Graham Greene centra l'atenció en la col·lecció «Clàssics Moderns» d'Edhasa.

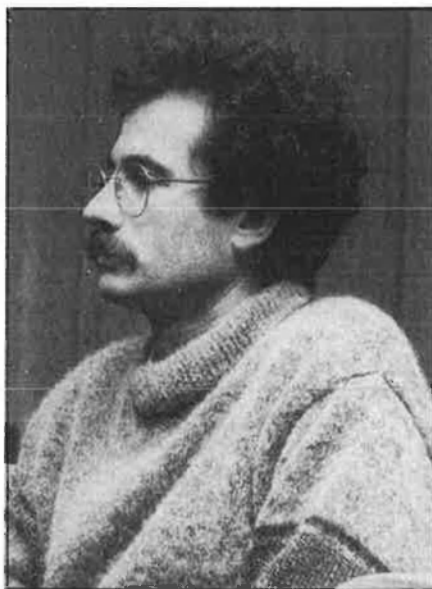
L'oferta de literatura internacional contemporània abraça des de la literatura nord-americana com *Una nit al cinema* (Empúries) de Robert Coover, *Pregunta-ho a la pols* (Empúries) de John Fante o *Els misteris de Pittsburgh* (Columna) de Michael Chabon passant per l'anglesa amb *Hotel du lac* (Pòrtic) d'Anita Brookner, *Intercanvis* (Euno) de David Lodge o *El Supervivent* (Bromera) de Barry Faville fins arribar a llibres d'autors italians contemporanis com Moravia, Andrea de Carlo, Sciascia, Bassani, Bufalino, Bontempelli o Tondelli, repartits per editorials com Pòrtic, Columna, Proa, Empúries, Ed. B, Rum, Ed. 62 o Laia. La literatura francesa també guanya espai als prestatges de les llibreries catalanes.

La nova col·lecció de La Magrana publica obres de Philippe Djian i Agota Kristof, dos autors absolutament imprescindibles, i la nova col·lecció en català d'Edicions B es presenta amb una novel·la de Bernard-Henry Levy. Àrea no vol ser menys i introdueix *Punta de llança* d'Alexandre Jardin mentre que Pòrtic publica la polèmica novel·la *Un captiu enamorat*, de Jean Genet i també la sempre misteriosa i excitant *Història d'O* en tres volums sensorialment dissenyats mentre La Magrana recupera aquest clàssic contemporani que és *Bon dia tristesa* de François Sagan. Anna Seghers amb *Trànsit* en la col·lecció «Venècies» de La Magrana i Edicions 62 i *Trasbals* de Thomas Bernhard en Edicions B completen l'oferta de literatura alemanya actual.

Entre els autors clàssics no podem oblidar les col·leccions «Les millors obres de la literatura universal» que Edicions 62 publica conjuntament amb La Caixa i que presenta llibres de Bassani, Virginia Woolf i André Gide; i la col·lecció «Clàssics Moderns» d'Edhasa, que publica a J. K. Huysmans i Virginia Woolf.

L'última novel·la de Quim Monzó sembla satisfer el seu públic, prou fidel a un estil ja consolidat.

Pep Coll és un narrador de ponent que entra amb força en l'univers de les lletres.

Les ones (Edhasa) i *Entre els actes* (Ed. 62) han estat els llibres triats de Virginia Woolf de cara a la Diada de Sant Jordi. *Les relacions perilloses* (Proa) de Choderlos de Laclos i *La meravellosa història de Pere Schlemil* (Laia) d'Adalbert Von Chamisso completa una interessantíssima oferta editorial on qualsevol lector podrà trobar llibres de ficció per gaudir, patir, erotitzar-se i fins i tot trasbalsar-se amb tota mena d'històries d'autors internacionals clàssics i contemporanis.

Per a tancar la secció de narrativa internacional cal recordar els títols de novel·la policíaca de les «Seleccions de La cua de Palla» de 62 amb els llibres de William Irish, Donald E. Westlake i John MacDonald i les novel·les de ciència-

ficció d'Editorial Pleniluni d'autors com Frank Herbert o Ian Watson.

Poesia

Entre les escasses publicacions poètiques d'enguany, caldria recordar la publicació de l'antologia de nous poetes catalans *Ser de Segle* (Empúries) a cura de David Castillo. Dels divuit autors triats, alguns d'ells publiquen per Sant Jordi poemaris. El més prolífic, Josep Ballesster, presenta *Oasi* a 3i4 i *Tatuatge* a Ed. 62; Vicenç Llorca publica *Places de mans*, Albert Roig *Córrer la taronja* i Jaume Subirana *Final de festa*, darrer guanyador del premi Carles Riba. Entre els autors joves també es presenten els llibres *Paisatges efímers* de Carles Duarte a Columna i *Amb ungles lleus li esquinça* d'Hermínia Mas a 3i4. Els poetes dels setanta també són representats en les publicacions per Sant Jordi. Llibres de Jacint Sala, Pere Bessó, Carles Camps, Eduard Sanahuja, Marta Pessarrodona i A. Tàpies-Barba consoliden una oferta que s'amplia amb els volums *Fluvià* de Joan Teixidor a Columna, *Puig Antich* d'Estellés a Empúries, *Versos a Anaïs* de Maria Oleart a Columna i *Lliri entre cards* de Gerard Vergés. Una antologia de poesia japonesa contemporània a càrrec de Felícia Fuster i Naoyuki Sawada a Proa i un llibre del poeta portuguès Herberto Helder a Gregal completen les novetats més importants de poesia per Sant Jordi.

Assaig

L'assaig és com la poesia, l'altra germana pobra de la literatura en català. Malgrat les conjuntures i les circumstàncies nacionals excessivament polititzades sembla passar una petita revifalla. La col·lecció «Llibres a l'abast» d'Ed. 62 publica *Apologia del present* de Josep Pomedà, *Pensar Europa* d'Edgar Morin, *Repensar Catalunya* d'Oriol Pi de Cabanyes i *La presència ignorada* de Ricard Vinyes, mentre que Empúries llança un conjunt d'articles de Joan Ferraté sota el títol *Provocacions* i també *Les llengües del món* de Carme Junyent, tots dos en la seva prestigiosa col·lecció Biblioteca Universal. Celebrant els set anys, la col·lecció «Textos filosòfics» de Laia publica *Fites* de Martin Heidegger mentre Pòrtic tradueix *La crisi de la cultura* d'Arendt i Finkelkraut i P.P.U. publica *La frontera literària*, de V. Salvador. També caldria destacar l'esforç per publicar assaig que estan realitzant Les Publicacions de l'Abadia de Montserrat des de les seves diferents col·leccions com Biblioteca Serra d'Or o la tasca d'editorials com Curial més preocupades per la reflexió i per oferir uns productes minoritaris i malauradament deficitaris. □